

Cfolio

Beschrijving volgsysteem Jonge Kind

November 2022

een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

Verantwoording

2022 SLO, Amersfoort

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Informatie

SLO

Postbus 502, 3800 AM Amersfoort

Telefoon (033) 4840 840

Internet: <http://jongekind.slo.nl>

E-mail: primaironderwijs@slo.nl

Inleiding

Volgsysteem Jonge Kind

Om de ontwikkeling van peuters en kleuters te volgen, te stimuleren en te registreren zijn er diverse volgsystemen op de markt. Deze kindvolgsystemen kunnen pedagogisch medewerkers en leerkrachten helpen bij het maken van inhoudelijk verantwoorde keuzes in het aanbod aan het jonge kind. Een aanbod dat zowel passend is voor kinderen met een achterstand als voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Beschrijving van volgsysteem Jonge Kind

Sinds 2013 maakt SLO van veelgebruikte volgsystemen voor jonge kinderen beschrijvingen. SLO geeft met deze beschrijving een objectief beeld van het kindvolgsysteem.

Beschrijvingsformat

Een beschrijving wordt gemaakt aan de hand van een format met dezelfde onderdelen. Daar waar informatie van de uitgever wordt aangehaald wordt dat tussen aanhalingstekens geplaatst. De beschrijving wordt, nadat deze is voorgelegd aan de uitgever, weergegeven en gepresenteerd op de website Jonge Kind van SLO (<http://jongekind.slo.nl>).

Cfolio Beschrijving

Titel	<i>Cfolio</i>
Auteur(s)	Leraren Montessori Basisonderwijs. Coördinator drs. Els Mattijssen.
Uitgever	Yard Digital Agency in samenwerking met Heutink/Nienhuis
Jaar van uitgave	2021
Doelgroep	Cfolio (Child Folio) is een formatief, digitaal internationaal montessori documentatiesysteem voor leraren die kinderen begeleiden in de leeftijd van 2-15 jaar.
Samenstelling van het volgsysteem	<p>Cfolio kent drie delen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het werkportfolio van de leraar, met de registratie van de plannings van het leiding geven aan kinderen in een heterogene groep. Dit deel is bedoeld als evaluatie onderdeel van alle leraar interventies en zet in op de onderlinge communicatie tussen leraren over hun begeleiding van de kinderen. 2. Het registreren van momenten dat een kind een ander niveau (gedefinieerd in aspecten van de cognitieve, affectieve en psychomotorische Taxonomie) van beheersing van een leerervaring bereikt. Deze documentatie strekt zich uit over acht curriculumgebieden: Persoonsvorming, Taal, Motoriek en Waarneming, Wiskunde rekenen en algebra, Wiskunde-Geometrie, Wetenschappen, Kunst en cultuur, Maatschappij en Burgerschapkunde. 3. Het digitale werkportfolio van het kind. Dit wordt nog ontworpen en zal bijdragen aan het in beeld brengen van het eigenaarschap van kinderen over hun leer- ontwikkelingsproces, in specifieke doelen per leer-ontwikkelingsgebied.
Doorgaande lijn	De leeftijdsperiode die Cfolio bestrijkt is van twee tot vijftien jaar als een continuüm, er zijn geen begrenzingen tussen leeftijden en/of schoolleeftijden. Leerinhouden worden op verschillende tijdstippen door de kinderen gekozen en uitgewerkt afhankelijk van hun interesses,

	<p>bereidheid, nieuwsgierigheid, en het aanbod in de voorbereide omgeving.</p>
<p>Uitgangspunten en doelstellingen van het volgsysteem</p>	<p>Het uitgangspunt van Cfolio is dat het volgen van kinderen gebeurt op basis van formatief evalueren, waarbij het formatieve zit in het feit dat de leerkracht op basis van een observatie al dan niet een interventie inzet.</p> <p>Het gehele proces van formatief evalueren en begeleiden start met het signaleren van gedrag en vaardigheden van kinderen. Een signalering is een korte, schriftelijke weergave van een opmerkelijk en belangrijk moment van verandering in de kennis/vaardigheid van een kind. Op basis van een signalering neemt de leraar vervolgens een beslissing voor een doelgerichte interventie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1: doelgericht wachten 2: doelgericht observeren 3: doelgericht instructie geven 4: doelgericht evalueren 5: doelgericht aanpassen van de omgeving 6. doelgericht registreren <p>Uiteindelijk registreert de leraar het gedrag en vaardigheden door middel van het aanvinken van inhouden. Soms meteen na een signalering en in ieder geval ook na iedere andere interventie. Het documenteren/registreren wordt altijd afgesloten met een beslissing over een nieuwe interventie. Zo rondt zich dan het gehele didactische proces van 'beslissingen nemen' af.'</p> <p>De inhouden zijn beschreven als zelfstandig naamwoord en worden gekoppeld aan een werkwoord(en).</p> <p>Voorbeeld: Klanken; herinneren/herkennen en benoemen. Fantasie; ontvangen/open staan voor.</p>
<p>Korte beschrijving van visie op het jonge kind zoals aangegeven in het volgsysteem</p>	<p>De kindgerichte aanpak, waardoor kinderen zich op een natuurlijke en onafhankelijke manier kunnen ontwikkelen in hun eigen tempo en volgens hun eigen individuele interesses, is een essentieel kenmerk van het montessorionderwijs. Dit geldt ook voor het werken in groepjes, en ook voor de ook daar leert het kind met zijn eigenheid en verantwoordelijkheid om te gaan.</p> <p>De leraar is verantwoordelijk voor een efficiënte voorbereide omgeving en begeleiding vanuit observaties.</p>
<p>Inhoud</p>	<p>De leergebieden en hun leerinhouden zijn een afspiegeling van een curriculum. Ze zijn gekozen en</p>

	<p>vastgesteld vanuit de montessori theorie, de referentiedoelen en vanuit de beschrijvingen van Curriculum.nu.</p> <p>In Cfolio zijn de leerinhouden verbonden aan drie domeinen: het cognitieve, affectieve en psychomotorisch domein, ieder met een eigen Taxonomie. De observatie van de leraar is het bindend element tussen het cognitieve en affectieve domein. Deze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het ontwikkelen van het cognitieve leren staat gelijk aan het affectieve leren.</p> <p><i>Wiskunde/rekenen en algebra; Wiskunde/geometrie; Taal; Wetenschappen en Maatschappij- en Burgerschapskunde</i> zijn aan het cognitieve domein gekoppeld (Herziene Taxonomie van Bloom door Krathwohl en Anderson).</p> <p><i>Persoonsvorming, Kunst en cultuur</i> zijn gekoppeld aan de kenmerken van het affectieve domein volgens de Taxonomie van Anderson en Bloom en ten derde is er een taxonomie voor <i>het Psychomotorisch domein</i>, ontwikkeld door R. Dave.</p> <p>Naast de taal-, reken-, motorische- en sociaal-emotionele ontwikkeling, wordt in Cfolio ook Wetenschappen, Kunst & cultuur en Maatschappij en burgerschap gevolgd.</p>
Aspecten taalontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> • Taal – luisteren/spraaktaal • Taal - leestaal • Taal - schrijftaal • Taal – luisteren/spraaktaal Engels • Taal – Leestaal Engels • Taal – schrijftaal Engels
Aspecten rekenontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> • Wiskunde/rekenen en algebra – getalbegrip • Wiskunde/rekenen, algebra – meet-/maatbegrip • Wiskunde/geometrie – vlakke meetkunde • Wiskunde/geometrie – ruimtelijke meetkunde
Aspecten sociaal-emotionele ontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> • Persoonsvorming – identiteit • Persoonsvorming – leer/werk attitude
Aspecten bewegingsonderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Motoriek en waarneming - groot motorisch • Motoriek en waarneming – klein motorisch • Motoriek en waarneming – sensomotorisch

<p>Werkwijze</p>	<p>Bij het onderdeel registreren kiest de leraar het leergebied, bijvoorbeeld Wiskunde/rekenen en algebra en vervolgens een deelgebied, bijvoorbeeld Getalbegrip. Dan volgt een pagina met alle leerinhouden. De leraar klikt deze leerinhoud aan en dan verschijnen de bijbehorende registratieonderdelen.</p> <p>Per leerinhoud ziet men op welk niveau van het cognitieve domein er is geregistreerd: herinneren, begrijpen, toepassen, analyseren, evalueren en creëren (Taxonomieën Bloom e.a.) en bij welke kennis of vaardigheidservaring dit hoort (bijvoorbeeld: feitelijke, conceptuele, procedurele of meta-cognitieve kennis). De inhouden zijn geordend volgens het complexiteitsprincipe.</p> <p>Bij het affectieve domein is de Taxonomie indeling: ontvangen, reageren, waarderen, organiseren en karakteriseren. In relatie tot de soorten vaardigheden: openstaan voor, reageren op, voorkeur tonen en belanghechten aan, handelen vanuit een persoonlijk kader en consistent en authentiek handelen. Deze vaardigheden geven de groei weer vanuit het 'internalisatieprincipe'.</p> <p>Bij het psychomotorisch domein is de Taxonomie indeling: imiteren, manipuleren, verfijnen, coördineren en zich eigen maken, in relatie tot de soorten vaardigheden: Imitatie, manipulatie, precisie, afstemming en naturalisatie. De vaardigheden, handelingen en bewegingen zijn geordend volgens het organisatieprincipe van een steeds hogere vorm van coördinatie.</p> <p>Voor elk deelgebied is een pdf beschikbaar waarin alle leerinhouden zijn weergegeven naar taxonomie niveau en kennis/vaardigheidstype.</p>
<p>Aanwijzingen voor registratie</p>	<p>'Door middel van aanklikken geeft de leerkracht aan om welke interventie het gaat en schrijft zijn signalering (of registratie (red)) in de geopende pagina. Nadat dit is opgeslagen, kiest de leraar na afloop van de interventie om een nieuwe signalering in te vullen en/of kiest hij een nieuwe interventie of sluit hij de signalering/registratie af.'</p>

	<p>In het systeem valt het plannen van interventies allemaal onder Planning. In de verschillende Tijdlijnen is alles van de planning terug te zien voor individuele kinderen en kleine groepen.</p>
<p>Aanwijzingen voor hulp bij gesignaleerde problemen</p>	<p>In het deel 'Overzicht' wordt per deelgebied d.m.v. horizontale lijnen, afgezet per kwartaal, zichtbaar hoe de voortgang binnen een bepaalde ontwikkeling is.</p> <p>Zo wordt per vier maanden duidelijk of er sprake is van b.v. stilstand en waar zich problemen voordoen op cognitief, affectief of psychomotorisch gebied. Hierdoor wordt een integraal overzicht van de interpersoonlijke voortgang in ontwikkeling geboden.</p> <p>In de persoonlijke 'Tijdlijn' is bij ieder kind terug te vinden welke interventies de leraar en/of de intern begeleider hebben uitgevoerd en of die effectief waren of niet. Specialisten binnen en buiten de school kunnen ook gebruik maken van Cfolio. Zo wordt de zorgstructuur voor kinderen ook formatief zichtbaar.</p>
<p>Opmerkingen</p>	<p>Naast de informatie in de Tijdlijn is het onderdeel 'Overzicht' in dit formatieve systeem bedoeld als onderlegger voor de gesprekken met de collega's en de ouders en of deskundigen.</p> <p>Cfolio is een instrument voor de leraar. Deze zoekt op basis van observatie naar een vervolgaanbod voor een kind. De taxonomie geeft het niveau aan en niet de leerinhoud zelf.</p> <p>De formatieve evaluatie en het formatief handelen hebben betrekking op het niveau waarop het kind leert. Specifieke leerinhouden staan in een kind portfolio (nu: werkboekjes, werkoverzicht etc.) en worden door het kind bijgehouden.</p> <p>In de flexibele voorbereide omgeving vinden we specifieke montessori materialen gekoppeld aan een specifieke didactiek met daarnaast andere materialen, bedoeld als verwerkingsmateriaal.</p> <p>Het formatief evalueren en handelen met Cfolio is bruikbaar in alle typen PO en VO-onderwijs. De leerinhouden zijn flexibel en aan te passen.</p>